

Alain Badiou'nun Olay Felsefesine Dair Eleştirel Bir Değerlendirme

A Critical Evaluation of Alain Badiou's Philosophy of Event

FEYZA ŞULE GÜNGÖR

Necmettin Erbakan University

Received: 07.07.2018 | Accepted: 10.12.2018

Abstract: Alain Badiou presents a radical alternative to contemporary philosophy with the Philosophy of Event and the understanding of truth connected with it. The basic assertion of the philosophy of event is to establish a new theory of truth and subject, different from the understanding of truth and subject of classical philosophy and postmodernism. Attempting to build a new style of philosophy, Badiou reformulated the concepts of being, truth, state, event, subject and loyalty according to his own system. The basic argument of Badiou's philosophy lies in the wide range of changes that he called event. The event happens with breaking the status quo over "the state" and breaking away from it; Badiou argues that truth can only be derived as a result of events occurring within the four areas that he named as genetic processes. The only four areas Philosophy can think about truth are science, art, politics and love. Philosophy is a plane that "captures" the truths produced in these four areas and thinks about the simultaneous coincidence of these truths. This study aims to analyze the basic concepts of Badiou's truth-oriented philosophy by comparing it with the postmodern orientations he opposed and to evaluate the radical alternative he introduced to the contemporary philosophy from a critical perspective.

Keywords: Mind, method, concept, definition, innate ideas, intuition, deduce
Alain Badiou, truth, event, state, loyalty, subject.

© Güngör, F. Ş. (2018). Alain Badiou'nun Olay Felsefesine Dair Eleştirel Bir Değerlendirme. *Beytulhikme An International Journal of Philosophy*, 8 (2), 471-489.

Giriş

Alain Badiou'nun çağdaş felsefe eleştirisi, “felsefenin sonu” iddiasını felsefi bir temelde çürütme çabasıyla şekillenir. Felsefenin sonu argümanı, hakikat idealinin de sonuyla beraber değerlendirilmektedir. Badiou, felsefenin biricik sorusunun hakikat sorusu olduğu ve hakikat idealinin terkinin felsefeyi, dayanaksız, kararsız ve akışkan bir kaosun içinde askıda bıraktığı düşüncesiyle hakikat yönelimli yeni bir felsefe üslubu inşa etmeye çalışmıştır. Bu inşada, varlık, durum, özne, hakikat ve sadakat kavramları, felsefe tarihinde herhangi bir döneme dönüş pathosu olmaksızın, yeniden formüle edilir. Badiou'nun sonunun gelmediği ancak “askıya alındığını” düşündüğü felsefeye yapmak istediği katkı, “dünyaya müdahale etmenin ötesinde, Descartes ekolündekine benzer dört başı mamur bir üslubu” yeniden keşiftir (Badiou, 2016: 19-21). Bu keşfin en temel argümanı, “hakikat kategorisi”nin felsefeden dışlanamayacağıdır. Badiou, hakikat idealini yapısöküme uğratan düşünce yönelimlerine olduğu kadar, klasik felsefenin aşkın hakikat görüşüne de karşıdır. Onun felsefesi, aşkın hakikat olmadığını bir atmosferde hakikat idealini muhafaza ederek, neye hakikat diyebileceğimizi sorgulamaktadır. *Olay* felsefesi, bu çabada onun temel izleği olmuştur.

Badiou *Olay*¹ felsefesi ile hem “Kantçı evrenselliğin yıpranmış ahlaki kalıplarına hem de postmodernizmin doğurduğu çoğulculuk ve liberal toplulukçuluğa” radikal bir alternatif sunar. Özellikle postmodernizmin etik ve siyaseti, karar verilemezlik, belirsizlik ve ertelemeye dayanan bir kaosa bırakarak, felsefi bir karamsarlık dayatmasına ciddi eleştirileri bulunmaktadır. Onun sunduğu radikal ve praxis güdümlü alternatifte, postmodernist tereddüt ve karamsarlığa yer yoktur. Badiou'nun sonu geldiği iddia edilen felsefeyi, “yeni bir adım daha” mottosuyla yeniden inşa ve örgütlenme çabası önemli bir edimdir. Bu yeni adım faaliyeti, özellikle postmodern teşebbüslerde bir gedik açmış, yapısökümün yapısökümü denilebilecek bir muhakeme sunmuştur. Ancak Badiou'nun felsefesinde

¹ Badiou'nun felsefesinin anahtar kavramı olan “event” terimi için kullanılan “olay” kelimesi, Badiou'nun işaret ettiği normal durumdan kopuşu imleyen bir yeniliği tam olarak karşılayamamaktadır. *Olay* kelimesinin yerine, beklenmedik bir yeniliğin ortaya çıkması, ansızın vuku bulması anlamında *olay* ve *vaka* kelimelerini de kapsayan “hadise” terimi de kullanılabilirdi. Ancak Türkçe çevirilerde “olay” kelimesinin kullanılması nedeniyle biz de çalışmamızda bu alışılmış kullanımı tercih edeceğiz.

de, tartışılmayı ve eleştirilmeyi gerektiren ciddi düşünce açmazları bulunmaktadır.

Bu çalışma, Badiou'nun *olay* kuramının etik ve siyaset alanlarında sunduğu alternatifleri değerlendirebilmek için bir altyapı çalışması olarak planlanmıştır. Bu amaca binaen ilk bölümde, hakikatin çağdaş felsefede nasıl sorunsallaştırıldığı ve Badiou'nun bunlara itirazları değerlendirilmiştir. İkinci bölümde, olay temelli yeni hakikat ve özne kategorisi incelenmiştir. Son bölümde ise Olay temelli hakikat ve özne anlayışlarının açmazları üzerine eleştirel bir değerlendirme yapılmıştır. Çalışmada, Badiou'nun felsefesini betimleme amacı güdülmemiş, belirli sorunsallar üzerinde durularak özgün bir eleştirel okuma yapılmaya çalışılmıştır. Yapısökümün hâkim olduğu düşünce dünyasına ait bir zihin olarak, Badiou'nun teorilerini kabullenmekte zorlandığımı ve onu önyargısız bir şekilde okumak için özellikle çaba harcamam gerektiğini belirtmeliyim. Ancak bu çalışmada onun olay teorisine getirilen eleştirilerin bu önyargıdan kaynaklanmadığını; ciddi bir alternatif olarak değerlendirdiğim Badiou'nun düşünce akışındaki ahengi bozan açmazları tartışma arzusuyla temellendiğinin de altını çizmek isterim.

1. Hakikati Felsefeye Yeniden Çağırarak

Hakikat arayışıyla temellenen klasik felsefeden anlam yönelimli bir felsefeye geçişi kurumsallaştıran çağdaş felsefe, Badiou'nun öne sürdüğü üç yönelim ile hakikat kategorisini ciddi bir erozyona uğratmıştır (Hewlett, 2018: 51). Alman Romantizmi temelli Hermenötik gelenek, Viyana çevresinin hakim olduğu Analitik gelenek ve Badiou'nun asıl eleştiri oklarını yönelttiği Postmodern yönelim. Bu üç felsefi yönelim, birbirinden çok farklı neden ve temellendirmelerle olsa da felsefenin sonunun geldiğini ve metafiziğin artık geçmiş bir felsefi mesele olduğunu ilan etmektedirler (Badiou, 2016: 15). Çağdaş felsefe, hakikat düşüncesinin yapı-sökümü ile klasik felsefenin kendisini de sorguya çekmekte ve felsefe yapma tarzlarında büyük bir değişikliğe gidilmektedir. Anti-hakikatçi çelişiklere ve karar verilemezliğe karşı, tutarlı, kurucu bir hakikat inşasında Badiou, felsefe tarihinin herhangi bir dönemindeki metafiziksel hakikat anlayışına geri dönüşten bahsetmemektedir; geldiğimiz şu noktayı, dünyanın mevcut halini dikkate alarak bir hakikat inşasına davet etmek-

tedir. Çağın felsefesi, bir geri dönüş pathosuyla “yeni bir adım daha” atamaz; düşünce tarihinde herhangi bir noktaya geri dönüş yapamayacak kazanımlar yaşanmıştır. Badiou’nun buna verdiği örnek ilginçtir: “Olimpos’un sadece küçük bir dağ olduğunu, gökyüzünün sadece hidrojen ve helyumla dolu olduğunu biliyoruz” (Badiou, 2012: 21-22). Bütün bu düşünsel ve bilimsel gelişmeler hiç yaşanmamış gibi, bir noktaya geri dönme arzusunda olamayız. İnşa fikri bu nedenle öne çıkarılır; geçmişin sarsılmamış hakikatlerini dikkate alıp, yeni sabiteler ve dayanak noktaları bulmak, düşünceyi çağın hızından kurtarabilecektir.

Badiou, anlamı karar verilemezliğe ve ertelemeye bırakmayan hakikat temelli yeni felsefe üslubunu, üç yönelimin -mantıksal dilbilgisi analizi, yorumlama ve çok değerlilik/anlamlılık- üsluplarından başka, kurucu ve kararlı bir niteliğe haiz olarak kurgulama arzusundadır. Öncelikle, hakikati önerme biçiminde sınırlamanın onu düşünülemez hale getireceği gerekçesiyle analitik geleneğe karşı çıkar. Dilin, hakikat ve felsefenin tarihsel malzemesini oluşturduğunu düşünse de, Badiou dili düşüncenin mutlak ufku olarak belirleyen indirgemeci yönelimlerden uzaktır. Felsefenin dil üzerine düşünmeyle sınırlanması, düşüncenin temel örgütlenişinin dile bağlanması, felsefenin kısırlaştırılmasıdır (Badiou, 2016: 20-21). Heidegger, hakikatin önerme biçiminde matematiksel bir kesinliğe dönüştürülmesine ve önermeler ile nesnel arasındaki uyuma indirgenmesine karşın, şiirsel olanı matematiksel olanın, teknik olanın karşısına yerleştirir. Heidegger, hakikatin önerme içinde doğallıktan uzaklaştırılacağını ve varlığın gerileme içindeki yazgısının “sahici ve büyük şiirde”, varlık ilk defa ifade ediliyor ve çağrılıymuş gibi konuşan şiirde yer alacağını ifade eder. Tekniğin dünya çapındaki hükümlerliliğinin metafiziğin olanaklarını geri döndürülemez bir biçimde tükettiğini iddia eden Heideggerci yapı açısından da, Badiou’ya göre hakikat sorununa şiirden başka alan kalmamıştır (Badiou, 2005: 123-129). Badiou, hakikatin bilimsel ya da mantıksal önerme biçiminde sorgulanmasına itiraz ettiği kadar, Heideggerci melankolik örtü-açmanın kaybı anlayışına bırakılmasına ve “çoktan sunulmuş olan şeylerle değil de, henüz zuhur etmemiş şeylerle bağlantılı olan *şiiir*”de aranmasına da itiraz eder (Badiou, 2016: 27-29).

Hakikat kategorisine en büyük darbeyi ise yapısöküm vurmıştır. Derrida’nın bir merkezin, sabit bir dayanağın, aşkın bir mevcudiyet ve

hakikatin olamayacağı temeline dayanan mevcudiyet ve özdeşlik metafiziğinin yapısökümü ile hakikat temelli felsefe tarzlarından radikal bir kopuş meydana gelmiştir. Derrida, Batı metafiziğinin bir mevcudiyet noktası, bir zemin ya da sebep, kendi kendisiyle özdeş olan mutlak bir başlangıç, köken, kendisinden çıkan veya neşet eden her şeyi kontrol edip yönetme anlamında merkez olma işlevi gören bir Arşimet noktası tesis etme yönündeki çabalardan meydana geldiğini söyler (Derrida, 2001: 279; Norris, 2000: 1-17). Derrida'ya göre Batı metafiziğinin en büyük yanılması ve düşü, anlamın aşkın bir gösterilene gönderme yaptığı, dilin dışında veya ötesinde bir gerçeklik alanı, bir merkez olduğunun kabulüdür. Temellere, ilkelere veya merkeze ilişkin bütün adların daima değişmez bir mevcudiyeti belirtmiş oldukları gösterilebilir. Değişmez bir varlığı gösteren merkez, farklı şekiller ve isimler almıştır: Eidos, arkhe, telos, energia, ousia (öz, varlık, esas, özne), aletheia, aşkınlık, bilinçlilik, Tanrı, insan (Derrida, 2001: 279-280; West, 1998: 251). Derrida, Platon'dan başlayarak metafizik bir karakter kazanan Batı felsefesine damgasını vuran “mevcudiyet metafiziği”ni aşındırmak amacıyla “dekonstrüksiyon”u geliştirmiştir. Derrida'nın yaklaşımı, hata içermeyen, *hakikat* içermeyen, ve kökeni olmayan bir göstergeler dünyasının kabulüne yol açar. Tüm metafizik karşıtlıklar; gösteren/gösterilen; duyulur/düşünülür; yazı/söz; söz/dil; ayrı zamanlık/bir zamanlık; uzam/zaman; edilgenlik/etkenlik; kurgu/hakikat; tüm bunlar eski anlamlarından kopmaktadırlar (Derrida, 1994: 56). Anlamın özgür oyununa kapı açan belirlenimsizlik, özneyi hiçbir zaman nihai bir gerçekliğe götürmeyecek ve anlam, karar verilemez, tüketilemez, indirgenemez ve doğurgan bir çokluğa tekabül edecektir. Anlam, sabit kılınamayan sonsuz bir bağlamlar ve yorumlar düzenine bağlanırken; hakikat de bu durumda yorum çokluklarından sadece birisi olacaktır (Megill, 2008: 378; Boyne, 2009: 134).

Badiou, yapısökümü hakikat eleştirisi bağlamında felsefi bir faaliyet olarak değerlendirmemektedir. Ona göre, Derrida da yapısökümün felsefi temelsizliğinin farkındadır; yapısöküm akademik olarak temellendirilip kavramsallaştırılmamış spekülative bir arzuyu, düşüncenin bir arzusunu, temel bir düşünce arzusunu dile getirir (Badiou, 2015: 137). Derrida, felsefi sağduyu ile sonsuz karmaşıklık ve giriftlikte ısrarcı olmuş, gerçekliğin elde edilemeyeceği, ona yaklaşık olarak ulaşabileceğimiz bir sonsuz erteleme

nosyonunu ileri sürmüştür. Badiou “sonsuz karmaşıklığa dair sağduyu motifinin son temsilcisi” olarak gördüğü yapısökümü, Žižek’in deyimiyile yerden yere vurur; özcülük karşıtı felsefenin kimlik siyasetine dair kimi çıkarımlarını “düşünce nesnesi olmaya dahi değmeyecek banallikler” olarak reddeder (Žižek, 2012: 160). Yapısökümün temel argümanlarının aksine, söylemin içinde “sabit bir nokta, bir kesinti noktası, bir süreksizlik noktası, koşulsuz bir nokta” bulmak ve yerleştirmek felsefenin müstakil ve indirgenemez rolüdür. Her şeyin saydam bir akışta olduğu, hızlandığı, katı her şeyin buharlaştığı gibi postmodernist nitelemeler, felsefeyi de bu akışa uydurmaya çalışmakta ve hızın getirdiği tutarsızlıkta onu kaybetmektedirler. Badiou bir motto kabilinden şu cümleleri kurar: “Hız, tutarsızlığın maskesidir.” (Badiou, 2016: 21). Çağın akıl almaz hızının sonucu olan tutarsızlık, çelişki, karar verilemezlik ve hepsi bir diğerini yanıtlayabilecek yorumlar çokluğu karşısında felsefe, “sabit ve tutarlı bir nokta” amacından vazgeçemez (Badiou, 2016: 21). Bu yaklaşım, hakikatin hız karşısında kurban edilebilecek bir kategori olmadığı, felsefenin bu akışta sağlam ilerleyebilmesinin tek yolu olduğu sonucunu getirir.

Hakikat kategorisine yöneltilen saldırıların, özellikle postmodern saldırının, kolaylıkla işlevsel olmasındaki en önemli neden, Lyotard’ın *büyük anlatıların çöküşü* olarak adlandırdığı, içinde hakikat tohumlarını taşıdığını düşündüğümüz büyük kolektif girişimlerin çöküşüne tanık olmamızdır (Lyotard, 2014: 8). Bugün artık büyük özgürleştirme girişimlerinin, büyük ilerlemelerin, büyük insanlık idealinin, hümanizmin içinin boşaldığını biliyoruz. Badiou bu noktada, bu gerçekliği reddeden bir iyimserlikte değildir. “Artık, arkasına saklanabileceğimiz farazi bir kuvvet, büyük kolektif konfigürasyonlar, bizim yerimize konum alabilecek metafizik bir bütünlük yoktur. Kendi adımıza konuşuyor, kendi kararımızı kendimiz alıyoruz” diyerek geçmiş anlatılara dönüş ya da yeniden büyük anlatılar inşa ediş amacının olmadığını defalarca altını çizerek (Badiou, 2016: 23-24). Onun sabit bir temel dediği noktanın tasviri burada önem kazanır; kendi adımıza konum alabilmek için karar vermeyi sağlayacak sabit bir noktaya, koşulsuz bir ilkeye ihtiyacımız vardır. Olay temelli hakikat kategorisi de “hakikat budur” diyebileceğimiz sabit nokta arayışını serimler.

2. Hakikatler Üreten Olay Felsefesi

Badiou'nun olay temelli hakikat teorisini değerlendirmek, zorlu bir anlama çabasının yanında kabullenmekte de zorlanacağımız ve zaman zaman hesaplaşacağımız bir düşünme tarzına hazır olmayı gerektirir. Onun hakikat yönelimli felsefe anlayışının temel kavramlarını, karşı çıktığı post-modern yönelimlerle karşılaştırarak analiz etmek, çağdaş felsefeye sunduğu radikal alternatifini daha geniş bir perspektiften değerlendirmemizi sağlayabilir.

Çalışmanın ilk bölümünde de ifade edildiği gibi, Badiou'ya göre felsefenin biricik sorusu hakikat sorusudur; ancak felsefesindeki hakikat nosyonu, klasik felsefenin hakikatinden oldukça farklıdır. Badiou'nun yeni bir hakikat anlayışı için “yeni bir üslup” arayışının kendini götürdüğü felsefe, *olay* felsefesidir. Badiou, olay temelli bu felsefeyi, olayın tekilliğini ve hakikati rasyonel bir biçimde iç içe geçiren, aklın yasasına bağlı bir rastlantıya açık, koşulsuz ama teolojik tınıları olmayan (Levinas ve Derrida'nın koşulsuzluğundan farklı olarak) bir felsefe olarak tanımlar (Badiou, 2016: 25). Hakikat de olay'la bağlantılı sürecin sonunda ortaya çıkar. Felsefe, tek başına hakikat üretmez; hakikatler alanını düzenler. Badiou, hakikatin ancak dört alan içerisinde türetilebileceğini ifade eder; bu dört sürece hakikat usulleri ya da türeyimsel usuller adını verir. Felsefenin hakikat üzerine düşünebileceği yegâne dört alan; bilim, sanat, politika ve aşk'tır. Bu usullerin, her zaman her toplumda varolduğunu söyleyemeyiz; sanatla tanışmayan, aşkın olmadığı, matematikleri (bilim) olmayan ve despotizmin hâkimiyeti altında yerler de vardır; bu dört koşulun olmadığı yer felsefenin de olamayacağı yerdir (Badiou, 2012: 23-33). Çünkü ona göre felsefe, “hakikatlerin ‘var’ının (il ya) ve bu hakikatlerin birlikte mümkün oluşlarının dile geldiği düşünce yeridir” (Badiou, 2016: 19-21). Felsefe bu dört alanda üretilen hakikatleri “yakalayan” ve bu hakikatlerin uygun biçimde aynı zamanda rastlaşması üzerine (conjoncture) düşünen ve orada olmayı ağırlaştıran bir düzlemdir.

Badiou'nun olay felsefesinin temel kavramlarına geçmeden önce ontolojisinin matematiksel boyutlarına kısaca değinmemiz gerekmektedir. Badiou'ya göre Varlık-olarak-Varlık'ı konu edinen yegâne alan matematiktir; yani ontoloji, matematik; özel olarak da küme teorisidir (Badiou, 2005: 23-28; Türk, 2013: 240). Badiou felsefede dile yoğunlaşarak mate-

matîğin çok uzun bir süre dışlandığını savunur. Felsefe için “bir adım daha” mottosunda olmazsa olmaz koşul, felsefenin yeniden matematikle bütünselleştirilmesi, matematiğe dayanan bir felsefe kurulmasıdır. Badiou’nun matematiksel ontolojisi, sonlu ile sonsuz ve parçalar ile bütün arasındaki ilişkiyi yeniden tanımlayan kümeler kuramına dayanır (Hewlett, 2018: 58-59). Badiou, maddi dünyada daimi hareketi ve bu harekette ortaya çıkan radikal değişimin o hareket içerisindeki konumunu küme teorisiyle ifade eder. Küme burada bir paradigma olarak kullanılır. Matematiksel küme teorisi, varlığı Bir’e indirgemeksizin çokluk olarak düşünebilmenin tek yoludur; küme adı altındaki mesele varlık meselesidir. Varlık analizine göre, en altta saf çokluğun sunuluşu, yani verili olan şey yatmaktadır. Varlık saf çokluktur ve kümeler kuramında çokluk, çokluğun katlarından başka bir şey değildir; bu bir Bir’ler çoğulluğu değildir (Badiou, 2005: 23-27). “Durum”, bu perspektifte kümenin aynısıdır yani sunulmuş herhangi bir tikel ve tutarlı bir çokluktur. Olay ise, mevcut herhangi bir kümeye değil yalnızca kendisine ait olandır. Küme teorisinin birçok aksiyomu, eksiltmeli (subtractive) bir değişim tanımı kümeler kuramında sonuç verse de maddi dünyadaki büyük gelişmeler için bir paradigma işlevi göremeyeceği yönünde eleştirilse de, Badiou’nun felsefi çıkarımlarına zemin oluşturmuştur (Hewlett, 2018: 59).

2.1. Olay-Hakikat-Özne Döngüsü

Badiou’nun felsefesinin temel argümanı, olay adını verdiği geniş kapsamlı değişimler ve bu değişimlerin sonucu ortaya çıkan hakikat ve öznelleşme süreçleridir. *Olay*, “durum” üzerindeki statükoyu kırma ve ondan kopmayla gerçekleşir. Badiou, postmodern felsefeyi, statüko felsefesi olarak eleştirmektedir; kendi kuramında felsefe, statükoyu açıklayan şeyi değil, statükodaki istisnayı, kırılmayı ve kopuşu düşünme olarak belirlenmiştir. Badiou’nun olay temelli hakikat felsefesi, onun temel eserine de ismini veren *Varlık ve Olay* arasındaki kopuş ve uçurum üzerinedir (Badiou 2005). Varlık, bilgi’nin erişim dâhilindeki verili ontolojik düzeni ifade eder; varlık analizinin temelinde, saf çokluk olarak adlandırıldığı verili gerçeklik bulunur. Badiou, bu tikel ve tutarlı çokluğu “durum” olarak adlandırır; onun tikel olarak sayılması, *yapılanmış* bir niteliğe sahip olması nedeniyledir. Varlık bilgisinin erişimi dışında, tahmin edilemez bir biçimde durumu aşan ve Varlık-dışına ait olarak gerçekleşen kopuş ise Olay’dır.

Durum'da olay gerçekleşmeden önce, tahmin ve temsil edilecek bir hakikat yoktur; sadece gerçeğe uygunluk vardır (Badiou, 2012: 25). Örneğin Fransız toplumu bir durumdur; açıklanabilir, verilerle analiz edilebilir; bilginin erişimine açık simgesel bir yapıdır. Fransız Devrimi ise, varolan durumda bir kırılma ve kopuş anı olarak, kendisine sadakat gösteren öznelere yaratan bir olay'dır. Fransız Devrimi'ni siyasi, ekonomik, tarihsel koşullarla açıklamak mümkün değildir. Devrim, bir olay olarak kendine yol açtığı düşünülen bütün parçaların toplamından çok daha fazlasıdır; bu parçaların ayrı ayrı veya bir ilişkisellik içinde analizi devrim olayını bize veremez. Olay, bu bağlamda, verili gerçeklikteki bilgi birikimiyle açıklanamayacak olan “yeni bir şey” olarak hiçlikten (ex nihilo) doğmaktadır.

Olay'ın, durum'dan farklılaşan yeni bir düzlem yaratması, onun duruma hem içkin hem aşkın niteliğini ortaya koyar; durumun içinde neşet etmiş olması içkinliği getirirse de, durumun içinde tahmin edilemeyen, yapılandırılmayan bir şey olması aşkınlığını bir ağırlık olarak dayatır. Durumun içinde bir istisna olarak beliren hakikat, bu durumda düşünceye bir yargı ya da bilgi biçimi olarak değil, gerçek bir süreç olarak sunulmaktadır (Badiou, 2012: 29). Durumda Olay'la ortaya çıkan “semptomal bükülüş”, statükonun bilgi ağıyla açıklayabileceği, erişebileceği bir gerçeklik değildir (Žižek, 2012: 158). Durumdan bu anormal kopuş, durumun açıklayıcı sınırları dâhilinde olmadığı için öngörülemez; mevcut bilgiyle öngörülebilir olsaydı, hala durumun sınırları dâhilinde olacağı için olay olmazdı. Dört türeyimsel alanda normal akışı kesintiye uğratan bu bükülme, imkânsız olanı gerçekleştiren bir an değildir; önceden öngörülemeyen bir ihtimalin “eklentisi” olarak vuku bulmasıdır (Türk, 2013: 253-254).

Badiou, hakikatin dört türeyimsel alanındaki hakikatlerine; bilimsel olay olarak Galileo'nun devrimini, politik olarak Fransız Devrimi'ni ve Mayıs 68 olaylarını, sanatsal bir olay olarak Aiskylos'un tragedyasını ve aşk olayı olarak da bir insanın hayatının verili durumunu aşarak tutkuyla aşık olmasını örnek verir. Bu dört kategorinin hiçbirinde, “bu olay duruma aittir” cümlesi kurulamaz; verili durumu aşan bir kopuş ve bu kopuşa sadık kalarak özneleşme söz konusudur. Olay'ın durumdan çıkarsanmaya çalışılması, onu bir takım karmaşık ve özgül tarihsel olguların ardı ardına gelişine indirgemek olacaktır. Bir olay, durumun içinde kalınarak çıkarsanabiliyor, beklenebiliyorsa olay özelliği ona eklenemez (Hewlett, 2018: 57).

Olay gerçekleştikten sonra, geriye dönüp onun bir neden-sonuç silsilesi içerisinde açıklanamaması, Badiou her ne kadar mucize kavramına uzak dursa da, mucizemsi bir şaşırtıcılık içerir. Ancak Badiou, olay'ın bu açıklanamaz niteliğini, Levinas'taki dinsel tınıları olan beklenmedikle benzeştirmez.

Olay'ın öngörülememesi, *karar verilemezlik* niteliğini onun kurucu özelliklerinden biri haline getirir. Bu nitelik, Derrida'nın "différance" kavramını anımsatsa da, işaret ettiği erteleme ve karar verilemezlik nosyonu birbirinden oldukça farklıdır. Différance, anlamın gösteren ile gösterilen arasındaki doğal bağa bağlanamayacağına ve buradalığın ve şimdiliğin sonsuz bir erteleme ve farklılaşımaya bırakılacağına dayanır (Derrida, 1999: 51-62). Bir göstergenin hep başka bir göstergeye götürdüğü sınırsız ve döngüsel süreç, hakikat için söylenebileceklerin her zaman bir fazlasını içerebilmesi nedeniyle karar verilemezliğe götürür. Badiou'daki hakikat olayının karar verilemezliği ise, olay'ın öncesinde tahmin edilemezliği ve bir kurala veya sürece bağlanılamaz oluşu ile ilgilidir; karar verilemezlik onda ontolojik statükunun, sistemin, "şeylerin halinin" bakış açısından kaynaklanır. Olay'ın durumdan çıkarsanamaması ve ontolojik bir garanti içermemesi ile şekillenen bu nitelik, olay gerçekleştikten sonra ortadan kalkar; olay kati bir şekilde gerçekleşmiş ve Hakikat'in yepyeni alanına girilmiştir (Žižek 2012: 163167). Derrida'cı bir ertelemenin aksine, Özne'nin kararı ve bu karara sadakati sonrasında, hakikat vuku bulduğu için karar-verilemezlik sona erer; yapısökümün karar için sonsuz bir erteleme daveti gibi bir belirsizlik söz konusu değildir.

Olay, bireyin kararı ve sadakati ile özneleşme sürecine girdiği başlangıç noktasıdır. Öznenin buradaki fonksiyonu, karar verilemez olayı tanıması, adlandırma ve karar verme ile sadakat göstererek olayı sabit kılmasıdır. Badiou'nun özne öğretisi, başlı başına yeni bir özne öğretisi olduğu iddiasındadır; klasik felsefeninki gibi genel, soyut belirlenmiş bir özne tipolojisi yoktur. Gerçek bir sürecin içinde, bir karar edimiyle kendini belirleyen özne vardır. Bu yeni özne öğretisi, Descartes, Kant ve Hegel'den farklı bir biçimde, evrensel olmayan tekil bir öznedir. Her özne bir olay'a bağlı olarak oluştuğundan tekilliği zorunludur (Badiou, 2016: 25). Olaya ilişkin *karar* vermesi, olaya sadakat duyması, özne'yi yaratan süreçtir; olaydan önce özne yoktur, sadece bireyler vardır. Hakikatin doğru-

lanması ve olayın karara bağlanmasını Badiou, *sadakat* temrini olarak adlandırır (Badiou, 2012: 31). Badiou'da karar, hesaba gelmez ve olağanüstü ve yasa üstü bir şeydir. Bu hesaba gelmez kararı alabilen, risk alabilen her birey, hakikat sürecine bağlılığı ve sadakati ile kendini özneye dönüştürür. Hakikat süreci adı verilen bu süreç döngüsel; öznenin kararı olayı belirler; onun olaya sadakati de bireyi özneleştirir. Badiou'nun ilkesel olarak her bireyin katılabileceği olaysal hakikate angaje olmakla oluşan öznesi, ikame edilemez bir özne olarak tasvir edilmektedir (Hewlett, 2018: 169). Olay'a öznenin sadakati, bilgi alanını, verili durumu aşarak, ona müdahale etmektir. Burada özne'nin hakikatin izlerini arama çabası söz konusudur. Hakikat olayı ona müdahil olan, ona sadık özne dışındakiler için anlamsızdır; statükodan kopuşu, varlık durumundaki bilgi stoklarının ve gönderme kaynaklarının bakış açısına göre yorumlayan "birey" için hakikat yoktur. Aşık olan kişi dışındakiler için aşk Olay'ının boş ve anlamsız olması gibi dört hakikat alanındaki her olay, verili durum perspektifinden onları yorumlayanlar için anlamsız ve boş olabilir. Badiou, Hakikat-Olayını adlandırmaya çabalayan bu dile "özne dili" adını verir; özne dili ancak aynı hakikate sadık özneler için anlamlıdır (Badiou, 2005: 401-405). Žižek bu özne dilinin, bir tür shibboleth cemaat mantığını yani "yalnızca içeriden görülebilen, dışarıdan anlaşılabilen bir farkın mantığını" içerdiğini ifade eder (Žižek, 2012: 164). Özne dili, Olay'ın durumun akışını kesintiye uğrattığı ve standart olanı talan ettiği gibi; dilin olağan akışını kesintiye uğratar, durum'un dilinden bir kopuş gerçekleştirir.

Olay, özne ve hakikat ilişkiselliğinde kendini ortaya koyan hakikat teorisi, klasik felsefedeki gibi aşkın bir hakikat niteliği arz etmez; Badiou'nun olgusallıkla temellenen hakikati, *türeyimsel bir hakikat*'dir. Hakikat bitebilen bir süreç değildir; türeyimsel bir sonsuzluk olarak belirir; bizim bilgi birikimimizle öğrenerek veya keşfederek ulaşabileceğimiz bir sabite değildir; hakikat *olay* tarafından yaratılır, üretilir (Badiou, 2016: 26-27). Bilginin hiçbir zaman hakikati oluşturamayacağı kabulünden hareketle, hakikatlerin bilgisinden değil hakikatin üretilmişliğinden bahsedebiliriz (Badiou, 2012: 76). Burada altını çizmemiz gereken nokta, onun bir tek Hakikat'i değil "hakikatleri" kabul etmesinin yapısökümcü hakikatler çoğulluğu ile ilgili olmadığı, buna net bir sınır çizdiği'dir. Badiou, her olayı her durumun tek hakikati olarak görür; yani durum içinde birden fazla

hakikat iddiası söz konusu değildir. Bir durum'a ait birçok hakikat olabileceğine dair yapısökümcü çoğulculuk, Badiou'nun hakikat teorisinde reddedilir; her durumun yalnızca bir hakikati vardır ve bu hakikat evrenselidir.

Badiou'nun Olay ve Hakikat teorisini değerlendirdiğimiz bu bölüm sonunda, onun çağın işlerliği en yüksek olan eğilimlerinden yapısöküme darbe vurduğunu, ya da en azından farklı bir alternatifi göz önünde bulundurmak için bir çatlak açtığını söyleyebiliriz. Ancak, Badiou'nun olaysal hakikati çok albenili bir hakikat teorisi sunsa da, bu teorinin birçok yapısal anlaşmazlığı bulunmaktadır. Hakikat, özne, olay üçgeninde bu teoriye getireceğimiz eleştiriler, bu anlaşmazlığın yansımaları olacaktır.

3. Olay Felsefesinin Oluşturduğu Bazı Soru İşaretleri

Badiou'nun olay temelli hakikat felsefesini, yapısal çelişkiler taşıdığını düşündüğümüz “dinsellik kategorisinin belirsizliği, durum'u yadması ve özneyi tepkisel bir bekleyişe hapsedmesi” sorunları temelinde değerlendireceğiz.

Badiou, hakikatle karşılaşabileceğimiz yegâne alanları, “bilim, politika, sanat ve aşk” olarak belirlemiştir. Din, hakikatin bu türeyimsel koşullarından biri olarak değerlendirilmese de, bu teoride dinselliğin konumu noktasında bazı belirsizlikler söz konusudur. Öncelikle, Hakikat doktrininin karar verilemeyen, ayırtdilemez, türeyimsel ve adlandırılmayan bir şeyin “yakalanması” olarak belirlenmesi, olay'a bir tür mucize havası veriyor gibi görünmektedir. Žižek, Badiou'nun hakikat-olay'ı tasavvurunun tedirgin edici biçimde Althusser'in ideolojik çağrılma tasavvurunu çağrıştırdığını ifade eder (Žižek, 2012: 170). Hakikat kuramı, mucizevari olay ve özne'nin îmani sadakati gibi dinsel çağrışımları olan temalarının dışında da, Badiou'nun Olay için verdiği bazı örneklerden dolayı dinsellikle kafa karıştırıcı bir ilişki/ilişkisizlik ortaya koyar. Badiou, klasik felsefenin aşkın hakikat anlayışını reddetmiş ancak en büyük Olay olarak dinsel hakikatlerden birini örnek vermiştir.

Badiou için yeryüzündeki en büyük olay, Aziz Pavlus'un İsa'nın çarmıha gerildikten sonra dirilişine tanıklığı ve bu tanıklığı yaymasıdır. Bu örneğe göre olay İsa'nın dirilişidir; nihai hedefi, Son Hüküm günüdür, uyulayıcısı Kilise ve öznesi de bu dirilişi bir hakikat olarak gören, onda

Tanrı'nın izlerini arayan ve imanla sadakat gösteren Hıristiyanlardır. Žižek, bu tavrın, Badiou'nun genel felsefesinin “bireyleri özne olmaya çağıran temel bir ideolojik jest” olup olmadığını tartışmaya açtığını düşünür. Badiou'nun en büyük olay örneğini dini alandan vermesine rağmen, dini, hakikat alanının bir unsuru olarak felsefesine dahil etmemesini, hakikat olayının paradigmatik örneğinin genel olarak din değil, İsa'nın doğum ve ölümünü merkez alan Hıristiyan dini olduğu bağlamında yorumlar (Žižek, 2012: 171). Burada Badiou, hakikatin içeriğinden çok, bir olay yaratımıyla ilgili gibidir. Ancak bu tavır net değildir; çünkü Badiou modern dönem sonrasında hakikat olayının, bilim olayının dışında mucizelere bağlı olarak gerçekleşemeyeceğini savunmuştu. “Olimpos'un sadece bir dağ olduğunu artık biliyoruz” demiş ve sadece bilimsel bilgiyle çelişmeyecek gerçekliklerin Olay olarak adlandırılabileceğini iddia etmişti. Olay olarak kabul ettiği Diriliş savunusunda ise, bilim olayı ve dinin hakikati birbiriyle çelişmektedir. Badiou, Diriliş'i bir hakikat olayı olarak kabul etmekte ancak bir olay'a temel olabilen dini, hakikat usullerinden biri olarak kabul etmemektedir. Kişinin hayatının normal akışında kesinti yaratan aşkın, bir türeyimsel usul olarak kabul edilmesine rağmen, insanların hayatlarında değişimler yaratan büyük din Olay'larının hakikatin alanlarından biri kabul edilmemesi eleştirilebilir bir tutumdur. Dinin bu dört alan içinde değerlendirilebileceği bir konum da yoktur; Badiou'nun hakikat olayı için verdiği örnek ile dışladığı kategori arasında mantıki bir uyumsuzluk ortaya çıkmaktadır.

Dinsellik boyutunun da ötesinde, Olay'ı olay olarak kabul etmemizi sağlayan sağlam kriterler olup olmadığı da tartışmalıdır; şu soru net bir şekilde cevaplanmadan, dinsellik de diğer alanlardaki olaylar da muallak bir konumda bulunacaklardır: Bir olay'a olay dememizi sağlayan kriterler nelerdir; bir duruma hangi nitelik “ekleni” olarak dahil olduğunda kayda değer bir *olay* olarak kabul edilir? Bir örnek kabilinden, sık sık aşık olan birinin sık sık özneleştiğini mi kabul edeceğiz; sadakati aşk olayının kendinde mi, tekilliğinde mi arayacağız? Aynı Olay'ın aynı toplumda taraftarları olduğu gibi muhalefet edenleri de çıkabileceğinden, bir tarafı özneleşmiş kabul edip diğer tarafı birey düzeyinde kalmakla sınırlamak da göreceli bir tutumdur. Bu kadar öznel yükümlü bir Olay tasvirinin evrensel değeri ve geçerliliği olmasını nasıl bekleyebileceğimiz konusu bir soru

işareti olarak kalmaktadır. Heyecan verici bir siyasi gelişme, bir sanat eseri, gerçekliği ters yüz eden bir bilim kuramı ve beklenilmeyen bir aşk olayı; bunlarla karşılaştığımızda duyduğumuz muazzam şaşkınlık ve bu karşılaşmaya duyduğumuz sadakat duygusunun bireyin özneye dönüşümünü sağlayacak evrensel bir “hakikat” olarak kabulü konusunda, olay felsefesi yeterince ikna edici olamamaktadır (Hewlett, 2018: 56-57).

Badiou'nun olay felsefesinde çözümlenmesi gereken bir diğer nokta, onun Olay'ın büyüklüğünü ve değerini nedeni belli olmayan mucizemsi bir çıkışa yüklemesidir. İlgili bölümde de belirtildiği gibi, Olay hiçten (ex nihilo) doğmaktadır. Olayı, geriye bakıp analiz edemeyecek olmamız Olay felsefesinin en zor boyutudur. Badiou bu konuda o kadar ısrarcıdır ki, “eğer olay durumdan çıkarsanabiliyorsa Olay değildir” der (Badiou, 2016: 30). Bu durumda, bir gerçeklik zemininden değil de bir mucizeyi anlamaya çalışmanın absürtlüğünden bahsediliyor gibidir. Değişimlerin, yani burada Olay'ın, durumun içinde tohum olarak saklı olduğu düşüncesini reddeder. Ancak bireyi sadakatiyle özneye dönüştürecek kadar güçlü bir Olay'ın çıkış noktasının hiçbir zaman belirlenemeyecek, analiz edilemeyecek olması sadakatin niteliği konusunda da problemler yaratır. Neden bireylerin sadakat gösterecekleri şey sadece mucizemsi, hesaplanamadık bir şey olsun da, çok bileşenli evrimleşerek gelişen bir süreçsel düşünce tarzı olmasın? Badiou, kuramının radikal değişimlere olayın ötesinde bir açıklama getiremediği yönündeki eleştirilere, “Olay olarak adlandırılan güçlü tekillikler kadar önem arzetmese de önemli birer değişim örneği sayılabilecek ‘zayıf tekillikler’ vardır” şeklinde cevap verse de, zayıf tekilliklerin olayın oluşumundaki fonksiyonunu hiç mesabesine indirgemektedir.

Badiou, mucizemsi olay'a o kadar büyük önem vermekte ve verili gerçekliği o kadar dışlamaktadır ki, değişim ve dönüşümün gerçekleştiği durumun yapısını, koşullarını analiz etmenin anlamsızlığını dayatır. Bilginin hakikatten bu kadar kopuk olduğu bir tasvir, olayın içinde saklı bulunduğu statükoyu yok sayarak, yok kılabileceğini varsaymaktadır. Radikal dönüşümleri anlamak için statükoyu anlamaya ihtiyacımız olduğunu, Badiou herhangi bir dayanak olmaksızın reddetmektedir. Foucault'cu “ideoloji ile hakikatin işbirliği” gibi tarihsel hakikat görüşüne prim vermezken, bunu matematik ontolojisine bağlı olarak kümeler kuramıyla yapar. Fou-

cault'nun, Ortaçağ'da ilahî bir imtihan olma ihtimaline binaen delilere dokunulmaması, ancak modern çağa gelindiğinde, hem ekonomik ve sosyal nedenler, hem de bu "kutsallık halesinin" kalkmasının da etkisiyle akıl hastanesine kapatılmalarını içeren delilik analizi, statükoyu ve ondan kopuşları analiz konusunda önemli bir örnektir. Foucault'nun arkeoloji yaklaşımına göre buradaki radikal dönüşüm, birçok etkenin bir araya geldiği kompleks bir düzeneğin sonucudur (Foucault, 2006: 27-28). Marx'a göre de, durum denilen statükonun içinde değişimin nüvesi vardır ve hatta zorunludur. Büyük toplumsal devrimler, küçük veya büyük durumsallıkların sonucunda oluşurlar. Badiou, bu tür evrimsel görüşleri "Büyük değişimlerin kökeninde bir bütünsellik yattığı fikri tamamen hayalidir" diyerek reddeder (Badiou, 2005: 176). Birçok verili durumun da etkisiyle ortaya çıkabilecek Olay fikrinin Badiou'ya neden bu kadar kabul edilemez geldiği şaşırtıcıdır. Bu bağlamda Badiou'nun cevaplarıyla ikna olamadığımız nokta şudur; durumun olaya etkisinin Olay'ın büyüklüğünü sarsması neden zorunlu olsun? Toplamların gelişiminde, dönüşümünde verili eğitimlerin varlığını inkar etmeden de patlama şeklinde ortaya çıkan olaylar, büyük, sarsıcı ve hatta "devrim" niteliğinde olabilir. Bu, insanın anlayabileceği, analiz edebileceği, değişimin sürecini takip edebileceği ve en önemlisi bir tavır geliştirebileceği bir süreçtir. Ancak Badiou'ya göre, bu evrimsel kopuşlar üzerinde düşünmek felsefe değil; durumdan çıkarsanmayan bir patlamayla vuku bulan olaylar hakkında düşünmek felsefedir. Badiou durumları, "neden öyle olmak zorunda olduğunu açıklamadan" basite indirgemekte ve yok saymaktadır. Hallward'ın altını çizdiği gibi, bireysel ve kolektif bütün insanî durumları "sonsuz çokluklar" olarak nitelendirip, "belli özgülleştirici nitelikleri" tanıtmaya yer bırakmayıp, Olay'da etkileri olup olamayacağını dahi tartışmamıza izin vermemesi bu indirgemenin sonuçlarıdır (Hallward, 2016: 165).

Durum'u, verili gerçeklikleri hiçe sayan bu felsefenin en büyük handikapı ise, özneyi, deyim yerindeyse elini kolunu bağlayan tepkisel bir bekleyişe hapsedmesidir. Özne, verili gerçeği anlamaya çalışmanın faydasız olduğu bir durumda, Olay'ın vuku bulmasını bekleyecek ve ona sebebi, koşulları belirsiz bir sadakat gösterecektir. Hakikat sürecinin işleyişi şu şekilde tasvir edilir: Özne olmamı sağlayan süreç, mucizemsi bir şekilde patlak veren bir Olay'a bağlanacak ve ben de ona koşulsuz bir sadakat

göstererek özneleşeceğim. Böyle bir özne teorisinde, sadakat gibi fideist bir kavramın içeriğinin en azından net olması gerekmektedir. Sadakat bu teoride, Özne'nin Olay'ı hiçbir zaman anlayamayacağı ama yine de hakikat olduğuna iman edeceği kafa karıştırıcı bir nosyondur. Badiou, burada iki açıdan açmaza düşmektedir; birincisi, tersine döndürülmüş bir teleolojinin varlığıdır. Özne, aşkın bir hakikat'e değil ama bu kez de dünyevi bir hakikate koşulsuz imanla sorumlu tutulmaktadır. Hakikat sadece gökten yere inmiştir. İkinci olarak da Badiou, Levinas ve Derrida'nın koşulsuz sorumluluk fikrinin özne'yi silikleştirdiğini iddia etmekte, ancak kendisinin özne teorisi de onlardan geri kalmamaktadır. Özellikle öteki etiğinde iradeyi felç edici bir biçimde öne çıkan "rehine" ve "kurban" olan öznenin trajik sorumlulukları, Badiou'nun teorisinde reddedilmiştir; ancak yerine dinsel bir jesti andıran tutkulu bir sadakat yükümlülüğü gelmiştir (Hallward, 2016: 168). Özne'nin sonsuz ve koşulsuz sorumluluk almayı kendine görev bildiği "karar" ile nedenini bile anlayamayacağı bir Olay'a sadakat duymasını sağlayan "karar" arasında istenç, irade ve özgürlük açısından "yeni bir özne" argümanını temellendirebilecek bir ayırım görülememektedir.

Yeni özne teorisiyle ilgili sorun teşkil eden bir başka gerçeklik ise, verili durumun koşullarında var olan ve şekillenen bireyin ne olup da durumu aşan şeye tabi olacağı sorusudur; birey toplumda yaşıyorsa ve o toplum bireyi şekillendiriyorsa onun sadakatini de reddini de verili durumdan bağımsız bir bağlamda değerlendiremeyiz. Bu durumda Olay'ın ex nihilo karakterinin, onu Olay yapan Özne ex nihilo bir ortamdan gelmediği için, geçerliliği zedelenmektedir. Bireyi Olay'ın atmosferine dâhil eden sadakatin inşasındaki edilgenlik, sadakati yüceltmekten çok anlamını belirsizleştirmektedir. Žižek'in dinsel temelli bu hakikate sadakatin "kayıtsız şartsız iman" mottosuyla hareketinin daha büyük bir tehlikeyi, "dogma" tehlikesini beraberinde getireceğini söylerken işaret ettiği nokta burasıdır (Žižek, 2012: 174). Kayıtsız şartsız iman ettiği şeyi sorgulamayan, bu imana sağlam nedenler aramayan ve bu yüzden çürütülemeyen, reddedildiğinde özneleşemeyeceği iddia edilen bir sadakat, dogmatik olma riskini dayatır. Badiou, aşkın hakikatleri reddederken, en az onlara gösterilen kadar dogmatik bir sadakat/iman şartını özneleşmenin temeline koymaktadır.

Sonuç

Badiou'nun varlık, hakikat, durum, olay ve sadakat kavramları temelinde inşa ettiği olay felsefesi, bir yandan klasik felsefeyle bir yandan da çağdaş felsefeyle ciddi bir hesaplaşma içermektedir. Bu çalışmada ağırlıklı olarak, Badiou'nun yapısökümün hakikat konusunda sunduğu “belirsizlik, erteleme, karar verilemezlik” gibi sonuçlarına reddi ve sunduğu alternatifler değerlendirilmiştir. Badiou'nun hem klasik felsefeye hem de çağdaş felsefeye sunduğu alternatif, olay felsefesine dayalı bir hakikat inşasıdır. Bu çalışmada bu inşayı, dinsel kategorisinin belirsizliği, durum'u yadsınması ve özneyi tepkisel bir bekleyişe hapsedmesi bakımından sorunsallaştırılmaya çalıştık.

Çalışmadaki tüm eleştirilerimize karşın, Badiou'nun felsefeyi ve hakikati yeniden çağırarak çağın felsefesine yaptığı katkı yadsınamaz. Badiou'nun felsefe yapma tarzı ile ilgili olarak ifade ettiği şu cümleler bizzat filozofların felsefenin sonunun geldiğini ilan etme yarışında olduğu bir çağda önem arz etmektedir:

“Felsefenin sonu, metafiziğin sonu, aklın krizi ve öznenin yapısökümü diye yinelenen beyanlara aykırı olarak modern silsilesini kaldığı yerden devam ettirmek ve ‘Kartezyen meditasyon’ soy zincirinde bir adım daha atmak görevdir” (Badiou, 2012: 75).

Bu çalışma, Badiou'nun felsefeye “yeni bir adım daha” attırma davetine karşılık olarak olay temelli hakikat anlayışının etik ve politik alana yansımalarını diyakritik bir yöntemle tartışmak için ilk adım olarak değerlendirilebilir.

Kaynaklar

- Badiou, A. (2005). *Being and Event*. New York: Continuum.
- Badiou, A. (2012). *Felsefe İçin Manifesto*. (Çev. M. Erşen). İstanbul: MonoKL Yayınları.
- Badiou, A. (2015). *Fransız Felsefesinin Macerası*. (Çev. P. B. Yalım). İstanbul: Metis Yayınları.
- Badiou, A. (2016). *Sonsuz Düşünce*. (Çev. I. Ergüden & T. Birkan). İstanbul: Metis Yayınları.
- Boyer, R. (2009). *Foucault ve Derrida: Aklın Öteki Yüzü*. (Çev. İ. Yılmaz). Ankara:

BilgeSu Yayınları.

- Derrida, J. (2001). *Writing and Differance*. New York: Routledge Classics.
- Derrida, J. (1994). *Göstergebilim ve Gramatoloji*. (Çev. T. Akşin). İstanbul: Afa Yayıncılık.
- Derrida, J. (1999). *Différance*. (Çev. Ö. Sözer). *Toplumbilim*, 10.
- Foucault, M. (2006). *Deliliğin Tarihi*. (Çev. M. A. Kılıçbay). Ankara: İmge Kitabevi.
- Hallward, P. (2016). Sonsöz. A. Badiou. *Etik-Kötülük Kavrayışı Üzerine Bir Deneme*. (Çev. T. Birkan). İstanbul: Metis Yayınları.
- Hewlett, N. (2018). *Badiou, Balibar, Rancière*. (Çev. H. İ. Mavituna). İstanbul: Metropolis Yayınları.
- Lyotard, J. F. (2014). *Postmodern Durum*. (Çev. İ. Birkan). Ankara: Bilgesu Yayınları.
- Megill, A. (2008). *Aşırılığın Peygamberleri: Nietzsche, Heidegger, Foucault, Derrida*. (Çev. T. Birkan). Ankara: Ayraç Yayınları.
- Norris, C. (2000). *Deconstruction*. New York: Routledge.
- Türk, D. (2013). *Öteki, Düşman, Olay: Levinas, Schmitt ve Badiou'da Etik ve Siyaset*. İstanbul: Metis Yayınları.
- West, D. (1998). *Kıta Avrupası Felsefesine Giriş*. (Çev. A. Cevizci). İstanbul: Paradigma Yayınları.
- Žižek, S. (2012). *Gıdıklanan Özne*. (Çev. Ş. Can). Ankara: Epos Yayınları.

Öz: Alain Badiou, Olay Felsefesi ve ona bağlı hakikat anlayışı ile çağdaş felsefeye radikal bir alternatif sunar. Olay felsefesinin temel iddiası, klasik felsefenin ve postmodernizmin hakikat ve özne anlayışlarından farklı, yeni bir hakikat ve özne teorisi kurmaktır. Yeni bir felsefe üslubu inşasında Badiou, varlık, hakikat, durum, olay, özne ve sadakat kavramlarını kendi sistematığıne göre yeniden formüle etmiştir. Badiou'nun felsefesinin temel argümanı, olay adını verdiği geniş kapsamlı değişimlerdir. Olay, "durum" üzerindeki statükoyu kırma ve ondan kopmayla gerçekleşir; Badiou, hakikatin ancak türeyimsel usuller adını verdiği dört alan içerisinde gerçekleşen olaylar sonucunda türetilbileceğini ifade eder.

Felsefenin hakikat üzerine düşünebileceği yegâne dört alan; bilim, sanat, politika ve aşk'tır. Felsefe bu dört alanda üretilen hakikatleri "yakalayan" bu hakikatlerin uygun biçimde aynı zamanda rastlaşması üzerine düşünen bir düzlemdir. Bu çalışmanın amacı, Badiou'nun hakikat yönelimli felsefe anlayışının temel kavramlarını, karşı çıktığı post-modern yönelimlerle karşılaştırarak analiz etmek ve çağdaş felsefeye sunduğu radikal alternatifi eleştirel bir perspektiften değerlendirmektir.

Anahtar Kelimeler: Alain Badiou, hakikat, olay, durum, sadakat, özne.

